

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt Primvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

LIBER SEXTVS

CAPVT PRIMVM.

Synopsis.

I. Agitur in hoc libro de auctoritate Conciliorum provincialium & nationalium. Dissertatio isthac bifariam dividitur. Primum ergo agitur de ordinationibus Episcoporum. Tum de administrationibus.

II. In Ecclesia unicus est episcopatus; cuius portio unicuique Episcopo commissa est. Genuinus Cypriani sensus indicatus.

III. Portionum distributio fluxit à iure apostolico. Probatur ex Actis Apostolorum. Praescripta ab iis forma regiminis, sub unius praesidentia. Retenta nimirum civili Imperij dispositione in distribuendis provinciis.

IV. Probatur auctoritate sanctorum Petri & Pauli. Iudaei, Hellenistae & Graecanici dicti. Eorum Patriarcha Babylone debebat. Inde scripta prima epistola canonica B. Petri; cuius auctoritate probatur Ecclesiae in provincias facta distributio ab Apostolis. Quod etiam probatur ex variis locis D. Pauli.

V. Exponitur consilium Apostolorum in constituendis Episcopis metropoleon. Ad eos pertinet ordinatio Episcoporum provinciae. Probatur ex Paulo, Hieronymo, & Chrysostomo.

VI. Ase proconsularis metropolis, Ephesus. Provincia ecclesiastica fuit ipsius Apostolorum temporibus; ex Apocalypsi Ioannis, ex D. Paulo, ac etiam ex

Actis Apostolorum.

VII. Nobile argumentum metropolitici iuris extat in epistola ad Corinthios. Achaia iam aetate Pauli provincia ecclesiastica erat, metropolis Corinthus. Ecclesiae apostolicae, magna apud veteres auctoritatis. Praeclara Augustini regula.

VIII. Investigatur ratio qua Apostolos impulit ad sequendum exemplum Imperij in instituendis Metropolitanis. Ea petitur ex Concilio Antiocheno. Hierosolyma subiecta Episcopo Caesarea Palaestina. De patriarchatu Hierosolymitano.

IX. Veteres tamen hanc provinciarum divisionem vetuste consuetudini tribuerunt. De iure metropolitico trium praecipuarum metropoleon, Romana, Alexandriae, & Antiochena.

X. Obicitur, divisionem qua deprehenditur in subscriptionibus veterum Conciliorum, ei similem esse qua ab Imperatore Constantino peracta est.

XI. Respondetur, innovationem quidem circa provincias evenisse post Apostolorum tempora, sed qua tamen illam metropoleon institutionem non abolevit. Sectis videlicet provinciis in plures provincias.

XII. Nova provinciarum divisio introducta à Constantino, sub nomine Diaeseon.

I. **V** statum politicae ecclesiasticae istius regni intelligamus, necessarium est ut agamus de auctoritate Conciliorum provincialium & nationalium, in quibus causas tractari mos fuit. Quia verò res quae in his synodis agitantur, aut ordinationes respiciebant, aut administrationem, ut Concilij Constantiensis verbo utamur, id est, aut episcopatum, monasteriorum, aliorumque Beneficiorum provisionem, aut jurisdictionem contentiosam, & decreta canonica, dissertationem istam in duas partes distribuam: quarum prima aget de ordinationibus, secunda autem de administrationibus. At enim quoniam ad plenam hujus materiae

cognitionem perveniri non potest, nisi prius perspecta fuerit origo divisionis provinciarum, quid mihi in mentem venerit, exponam, velut in argumento difficili & obscuro, cuique multum inest curiose eruditionis.

II. Sicut Ecclesiae corpus unum est, divisum in plurima membra per universum orbem, ita unicus est in ea episcopatus, qui ubique diffusus est in concordia plurium Episcoporum; qui si tanquam corpus aliquod considerentur, episcopatum integrum tenent in solidum. Portio tamen quaedam gregis unicuique Episcopo tributa est, ut eam ducat & gubernet singulariter, secundum caritatem nihilominus & communionem quae universo corpori debetur: ne si unitas relinquatur, Episcopus ille qui absces-

Cyprian. lib. 1. ep. 13. lib. 4. ep. 3. & 3. & libro de unitate Ecclesiae.

ferit à corpore arefcatur velut rivus qui ab origine fua deflexerit, & in modum rami à trunco & radice recifi marcefcatur. Ea eft doctrina quam D. Cyprianus in diverfis epiftolarum fuarum locis docet, cujus genuinum fenfum expofui, quem alij in diverfum traxerunt prout varij fuerunt affectus eorum qui loca illa protulerunt.

III. Hæc portionum diftributio, quæ diverfis Epifcopis commiffa funt, fluxit à jure apoftolico. Etenim quando Apoftoli fundabant Ecclefias, tamen Epifcopo ordinato conferrent cum impositiōe manuum omnem poteftatem ordinis & jurifdiCTIONIS, tamen ei locum assignabant ubi munus fuum impleret. Satis manifefte id fcriptum eft cap. xx. Actorum, ubi legitur Spiritum fanctum conftituiffe Presbyteros, five Epifcopos, ad regendam gregis certam portionem: *In quo vos Spiritus sanctus pofuit Epifcopos regere Ecclefiam Dei.* Sed quoniam Ecclefia regenda eft juxta unitatem, neceffarium fuit inftitui ab Apoftolis modum quendam communionis inter Epifcopos, fecundum exemplum à Chrifto datum in institutione collegij apoftolici, quod univerfum Ecclefie corpus repræfentabat; ideoque præfcribenda fuit ab iis forma regiminis, aristocratici nimirum, ita ut unus præfideret. Præclara funt in hanc rem verba Leonis Papæ I. ex epiftola ejus LXXXVIII. *Inter beatiffimos Apoftolos in fimilitudine honoris fuit quedam difcretio poteftatis; & cum omnium par efferet electio, uni tamen datum eft ut ceteris præmineret. De qua forma Epifcoporum etiam orta eft diftinctio; & magna difpofitione provifum eft ne omnes fibi omnia vendicarent, fed efferent in fingulis provinciis finguli quorum inter fratres haberetur prima fententia, & rurfus quidam in majoribus urbibus conftituti follicitudinem fufciperent ampliorem, per quos ad beatam Petri fedem univerfalis Ecclefie cura conflueret.* Obfervatum id ab Apoftolis in infantia Ecclefie: qui fapienter in Ecclefia retinuerunt civilem Imperij Romani difpofitionem, in quo Dei religio facilius fufcepta eft quàm apud gentes barbaras; adeo ut cum Imperij corpus in provincias tributum efferet, orbem quoque & ipfi ecclefiafticum in provincias partiti funt. Rurfum cum in Imperio provinciæ contributæ efferent cuidam civitati primariæ, quæ metropolis dicebatur, apud quam magiftratus fubjectorum caufas judicabant, & quò propterea populi frequentius conveniebant, quòd fingulari quodam jure ceteræ civitates à matrice penderent, Apoftoli itidem Epifcopos in civitatibus conftituerunt, eo videlicet ordine, ut penderent ab Epifcopo in metropoli five urbe primaria conlocato.

Hæc eft mea fententia circa conftitutionem metropoleon; quam cum aliqui Petro & Ecclefie Romanæ acceptam referri debere cenfeant, alij ex jure divino defcendiffe, quidam tamen ad vetuftam Ecclefie confuetudinem referunt. Temperamenti loco efferet vera fententia, nimirum, confilium illud generale diftribuendi epifcopatus in provincias & metropoles ex traditione apoftolica efferet, cujus clara documenta extent in fagra fcriptura, fed executionem, & in tot provinciis fectionem, ex confuetudine ecclefiaftica fluxiffe.

IV. Igitur duo quedam docui, defumpta ex ipfis fagræ fcripturæ verbis. Ac primum quidem fcripti, Apoftolos orbem ecclefiafticum in provincias diftribuffe, ad exemplum difpofitionis civilis quæ per illas tempeftates vigeat in Imperio. Sententiam illam luculenter probamus auctoritate fanctorum Petri & Pauli: quorum primus, cum deftinatus fuiffet ad erudiendos Iudæos, jamque in Iudæa evangelium prædicaffet, curam fuam convertit ad Iudæos, tum primæ difpofitionis, tum secundæ, quos Helleniftas aut Græcanicos ideo vocari mos erat quòd difperfi efferent in provinciis Græcorum five gentilium. Abiit itaque Alexandriam, quæ Ægypti metropolis erat, & in qua habitabant Iudæi secundæ difpofitionis, inftitutumque illic Epifcopo Marco Evangelifta, Antiochiam profectus eft, atque hinc Babylonem, ubi degebat hereditarius Patriarcha Iudæorum primæ difpofitionis. Ea in urbe conftitutus fcriptit epiftolam primam canonicam; ut patet ex fubfcriptione, quæ fic habet: *Salutat vos Ecclefia qua eft Babylone.* Tamen fi enim veteres exiftimaverint D. Petrum vocabulo Babylonis fignificaffe urbem Romam, probabilis eft Scaligeri conjectura, qui ex ipfa Babylone fcriptam à Petro putat epiftolam hanc ad Iudæos difperfos qui habitabant in provinciis quarum fynagogæ pendeant à Patriarcha Babylónico. Vtunque fe res habeat, conftat eam efferet datam ad novos Chriftianos difpofitionis provinciarum Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Bithyniæ, & Afie, id eft, Chriftianis totidem provinciarum Imperij Romani. Patet igitur principem Apoftolorum Chriftianos per provincias compellaffe; atque id eò magis placet, quòd diftributio illa in his regionibus perfeveraverit primis Ecclefie feculis. Quippe femper habuimus provinciam Bithyniam, in qua Nicomedia metropolis, provinciam Cappadociam, cujus metropolis erat Cæfarea, provinciam Ponti, & metropolim ejus Amafeam, provinciam denique Afie proconfularis, cujus metropolis

fuit Ephesus. Nam quod ad Galatiam attiner, quæ provincia Romana erat, cujus metropolis Ancyra, sanctus Paulus in universum scribit ad Ecclesias Galatiæ. Hinc itaque factum ut ob epistolam illam ad Galatas & per consequentiam ad cives metropolitanæ civitatis Ancyræ à Paulo scriptam, urbis illius Ecclesia apostolica dicatur à veteribus; quemadmodum legimus in epistola Papæ Iulij ad Orientales, quæ extat apud Athanasium. In diversis quinetiam locis epistolarum D. Pauli deprehenditur distributio Ecclesiarum in provincias, veluti Ecclesiarum Macedoniæ, & Ecclesiarum Asiæ; & quod magis notandum est, in epistola ad Romanos, provinciarum Macedoniæ & Achaïæ nomine comprehenduntur Ecclesiæ illarum provinciarum.

V. Superest nunc ut probemus aliam observationem, nimirum Apostolos, quum Ecclesias distribuerent in provincias, in animo habuisse ut in iis corpus Episcoporum statueretur sub præsentia Episcopi metropoleos. Evidens ejus rei argumentum extat in epistola Pauli ad Titum; ubi scribit se illum reliquisse Cretæ, ut constitueret Presbyteros per civitates. Ecce Metropolitanam institutionem. Atque is quidem habet auctoritatem ordinandi Presbyteros, id est, Episcopos, juxta interpretationem ipsiusmet Pauli in versiculo sequente, sancti Hieronymi, sancti Ioannis Chrysofomi, & aliorum veterum; ita tamen ut eos ordinet in unaquaque urbe, *ἐν πόλει*. Ecce integrum consilium politicæ ecclesiasticæ. Episcopi in urbibus provinciæ; qui ab uno quodam Episcopo ordinantur, quamvis cum consortio suorum collegarum, *per impositionem manuum presbyterij*. Univerſi quidem Episcopi manus imponunt Episcopo; sed uni tantum competit jus tribuendi vim ordinationi, veluti Tito apud Cretam, & ad exemplum illius, unicuique Metropolitanam in sua provincia. Creta porrò provincia erat Imperij Romani; cujus metropolis erat Gortyna, quæ prærogativam illam semper in Ecclesia servavit.

VI. Asia proconsularis, quæ vigesima tantum pars erat ejus quam Strabo & Geographi nuncupant Asiam minorem, provincia item Imperij erat; cujus metropolis erat Ephesus, ut habetur apud Vlpianum. Illic Apostoli constituerant corpus Episcoporum in modum provinciæ; quemadmodum colligitur ex capite primo Apocalypseos, ubi literæ scriptæ sunt septem Angelis vel septem Episcopis Asiæ, quorum unus erat Ephesus. Haud absimili instituto Paulus instruens Asianos, epistolam suam scribit ad

Ephesios, quæ Asiæ metropolis est; ut adnotat sanctus Ioannes Chrysofomus in suis ad epistolam illam commentariis. Sed & in Actis legimus Apostolum Ephesi commoratum esse per biennium, atque illic erudiisse in fide Iudæos & Gentiles Asiæ; adeo ut Demetrius aurifex, instituta adversus illum accusatione, asseveraverit eum innumeram hominum multitudinem in errorem traxisse, non solum ex civibus Ephesi, sed ex Asia universa. Rectè itaque Paulus apud Miletum consistens, convocatis Presbyteris Ephesi, dixit: *Vos scitis quia à prima die qua ingressus sum in Asiam, & cetera quæ sequuntur.*

VII. Nobile argumentum metropolitici juris à Paulo observati colligitur ex epistola ejus ad Corinthios. Urbs illa metropolis erat Achaïæ, ut Florus adnotavit. Ideo igitur Paulus epistolam suam ad Corinthios scribit, non solum pro illis, sed etiam pro fratribus qui sunt in Achaïa. Typus heic est provinciæ ecclesiasticæ sub sua metropoli constitutæ, ad exemplum Imperij: isque ordo in Achaïa viguit, Corinthusque semper habita est metropolis ecclesiastica Achaïæ, quandiu Christi nomen illic in honore fuit. Neque dubito quin vel unicum illud exemplum sufficiat ad ostendendum divisionem provinciarum ex institutione apostolica esse. Sed tamen præterea epistola ejusdem Pauli ad Thessalonicenses scripta est pro illis & pro fratribus qui sunt in Macedonia, quod urbs illa esset metropolis civilis Macedoniæ. Affirmare igitur licet, sic Christianorum curam gessisse Apostolum, tanquam jam in corpus provinciæ distributorum, sub metropoli Thessalonicensi, quæ dignitatem suam retinuit in laterculo Ecclesiæ. Non me latet, Ecclesias illas, de quibus sermonem institui, magnæ apud præfatos auctoritatis fuisse, ob hoc quod essent apostolicæ, hoc est, ab Apostolis fundatæ; apud quas existimaverunt veræ fidei traditionem fuisse conservatam. Sed aliud mihi nunc onus incumbit, neque aliud in presentiarum ostendere cupio quam id fuisse Apostolorum consilium, ut Ecclesias in provincias secerent. Consilium illud non latuit Tertullianum; qui in libro de Prescriptionibus hæreticos ad traditionem apostolicarum Ecclesiarum vocans, hæc ait: *Proxima est tibi Achaïa? habes Corinthum. Si non longè es à Macedonia; habes Philippos, habes Thessalonicenses. Si potes in Asiam tendere; habes Ephesus. Si potes in Italia adjares; habes Romam, unde nobis quoque auctoritas præsto est.* Episcopum Carthaginis fuisse caput provinciarum Africæ & Numidiæ, & Galliarum Hispaniæ

Paulus ep. ad Gal. c. 1. & 2. Cor. c. 11. nomen ecclesiarum que sunt in Ecclesiis Galatiæ.

1. Cor. c. 2. 1. Cor. c. 16. Rom. c. 11. Probaverunt Macedonia & Achaia collationem aliquam facere in respectu sanctorum qui sunt in Jerusalem.

Ep. ad Tit. c. 1. Titus in Creta, ut constitueret per civitates Presbyteros, sicut & ego Ephesii.

L. & H. de offic. Prælat.

Apoc. c. 1. Hinc scitur Ecclesia que sumitur à septem Angelis & septem Episcopis Asiæ, quorum unus erat Ephesus.

Act. c. 19. & 19.

Florus lib. 1. c. 16. 2. Cor. c. 1. Ecclesia Dei que est Corinthi, cum omnibus sanctis qui sunt in universa Achaia.

Ep. 1. ad Thessal. Ion. c. 4.

Vide infra lib. 7. cap. 4. 6. 7. 8. & cap. 16. 5. 6. & 7. 11.

niarumque Episcopos in provincias fuisse distributos, legimus apud Cyprianum. Quare secundum propositam ab Augustino regulam affirmare oportet id ex traditione apostolica esse quod ab initio Ecclesie observatum, à nullo tamen generali Concilio præscriptum fuit.

VIII. Quæ ratio Apostolos impulerit ad imitandum in sua illa provinciarum institutione exemplum Imperij, præclare admodum explicavit Synodus Antiochena: quæ Metropolitanos ait institutos esse in civitate quæ provinciæ caput erat, quoniam in illam omnes confluunt pro negotiorum suorum utilitatibus: *Propter quod ad metropolim omnes undique, qui negotia videntur habere, concurrunt.* Opportunitas itaque & commoditas populorum effecit ut in Ecclesia ratio haberetur dignitatis quam civitas illa obtinebat in Imperio. Atque in ea parte adeo religiosi fuere veteres ut tamen magna esset eorum reverentia erga urbem Hierosolymorum, (quæ metropolis fidei erat, ut cum Cyrillo loquar; & ubi sanctus Iacobus Apostolus episcopatus munia exercuerat; quam ob rem eorum Episcopus eo in honore erat, ut primum post Episcopos Romæ, Alexandria, & Antiochiæ locum teneret) nihilominus, quantum ad jurisdictionem, subiectus erat Episcopo civitatis Cæsareæ Palæstinæ, ut constat ex canone septimo Synodi Nicænæ. Neque obscura hujus institutionis ratio est. Nam Cæsarea provinciæ illius caput & metropolis erat, jam inde à temporibus Vespasiani: qui post excisa Hierosolyma proconsulatum Iudææ transfulerat Cæsaream, ut in Constitutione Novella c111. Imp. Iustiniani adnotatum est. Nam si translatio illa facta non fuit statim post relegationem Archelai Regis Iudæorum, in cuius contumeliam regnum illud publicatum, fisco Imperij addictum est, quæ fieri potuit ut Proconsul, spretis Hierosolymis, apud Cæsaream urbem maritimam moraretur? quod ex actis Apostolorum liquet. Episcopus sanè Hierosolymitanus semper subiectus fuit Episcopo Cæsareæ, donec Hierosolymorum episcopatus in patriarchatum erectus est auctoritate rescriptorum Imp. Theodosij; tributis videlicet huic novo patriarchatu provinciis Phœnicie, Arabia, & Palæstinæ, à patriarchatu Antiocheno resectis. Sed cum huic institutioni intercessissent Patriarchæ Antiocheni, certamini illi finem fecere conventiones inter Juvenalem Episcopum Hierosolymorum & Maximum Antiochenum inita; quibus placuit ut Phœnicie duæ & Arabia Maximo redderentur, tres verò Palæstinæ ad Dicc-

cesim Episcopi Hierosolymitani pertinerent. Conventiones illas approbavit Synodus Calcedonenfis, & Iudices item imperiales.

Hoc Metropolitanorum in primariis provinciarum urbibus constituendorum consilium secutus est Isidorus Mercator in sua Collectione. in quam etiam sententiam iverunt Ioannes VIII. Leo IX. & Gregorius VII. Pontifices Romani, & Gratianus in Decreto Dist. lxxx. & xcix.

IX. Enimvero licet, ut ego quidem existimo, formam distribuendarum provinciarum & Metropolitanorum instituendorum Apostoli tradiderint; quia tamen id nullibi in sacris Scripturis præceptum est, & præterea executio & singularis institutio processu dein temporis facta est Episcoporum curæ, qui Ecclesiis apostolicis præsidebant fundatis ab Apostolis, duo quædam notatu valde digna contingere. Primum enim de factum est ut veteres hanc provinciarum divisionem, non ipsis Apostolis, sed patribus & vetustæ consuetudini tribuerint. Unde pariter factum ut Episcopi magnarum urbium, cum Episcopos ad novas provincias fundandas mitterent, eximium quoddam jus in ceteras Ecclesias sibi reservarent; quod ei privilegio respondebat quo ratione originis potiuntur erga colonias à se deductas ex urbes quæ inde *Mares* appellantur à veteribus. Ius autem illud situm erat in quodam veluti obsequio & reverentia; quæ validiora erant vel remissiora inter Ecclesias juxta uniuscujusque possessionem, quam servari præcipit Concilium Nicænum canone sexto.

Episcopi trium magnarum urbium Imperij Romani, Romæ videlicet, Alexandria, & Antiochiæ, jure illo singulari potiebantur in plerasque provincias, ut ceteris præminerent. Episcopus enim Romanus Episcopos instituit in Italia, Gallis, Hispaniis, Africa, & Insulis. Quam ob rem, provinciarum illarum Episcopi suum caput esse Romanum fatebantur, ut scribit Innocentius primus in epistola ad Decentium Eugubinum. Ob eandem causam Ægyptus Episcopum Alexandria velut Patriarcham suum agnoscebat; & provinciæ Dioceseos orientalis Antiochenum. Præterea ceteræ Ecclesie apostolicæ, tamen ab eorum Episcoporum patriarchatu non penderent, magnos illis honores habebant, contemplatione dignitatis urbium in quibus illi erant instituti, & ob reverentiam Petri episcopatus eorum institutoris. Nam Roma erat orbis domina, Alexandria, secunda Romani Imperij civitas, eò quod Ægyptiaci regni caput esset; Antio-

Concil. Antioch.
c. 7.

Tacit. lib. 11.
Histor. ait Cæsaream esse Iudææ caput.

Concil. Calced.
Ab. v. 11.

Isid. VIII. ep. 6.
Leo IX. ep. 1.
Gregor. VII. dist. 100.

videtur.

So.

dele

chia verò, tertia, quòd Regina Orientis ef-
set, in eaque Reges Seleucidarum sedes fixif-
sent; ut testantur Strabo, Herodianus, ali-
que veteres.

X. Attamen dissimulanda non est infig-
nis difficultas quæ nostram hanc opinio-
nem de distributione provinciarum ab Apo-
stolis facta impugnare videtur, eo videlicet
argumento, quòd divisio quæ deprehendi-
tur in subscriptionibus Concilij Nicæni,
Ephesini, & Chalcedonensis, omnino simi-
lis est ei quæ ab Imperatore Constantino
peracta est in Imperio, ita ut & provinciæ
& Dioceses ecclesiasticæ, id est, magna illa
provinciarum inter se junctarum corpo-
ra, similes sint iis quas Constantinus in Im-
perio instituit, quando creavit Præfectos
prætorio & eorum Vicarios. Vnde factum
ut Concilium Constantinopolitanum Trium
Dioceseon, *Asiæ, Ponticæ, & Thraciæ*, men-
tionem faciat, præter Dioceses Orientis
& Ægypti. Occidens insuper duas in Italia
Dioceses habebat, unam in Galliis, aliam in
Hispania, aliam item in Africa, ac demum in
Illyrico unam.

XI. Adversus hæc argumenta excipi po-
test, post Apostolorum tempora innovatio-
nem quandam circa provincias evenisse: quæ
tamen veterem illam metropoleon institu-
tionem non abolevit, sed auxit, eamque il-
lustriorem fecit. Primum enim provinciæ
quæ immensum patebant, in duas vel tres
in laterculo Ecclesiæ sectæ sunt post Apo-
stolorum tempora, cum id in Imperio fa-
ctum fuisset ab Imperatoribus pro utilitate
Reipublicæ. Exempli causa; Africa, quæ
ab uno tantum Metropolitano regebatur,
id est, Episcopo Carthaginis, divisa est in
sex provincias ecclesiasticas. Galatia, quæ
viventæ Paulo una tantum provincia fuit, in
primam dein & secundam secta est in Im-
perio & in Ecclesia. quod evenit etiam Cap-
padociæ & Ponto. Idem quoque factita-
tum in Gallia; quæ cum ab Augusto divisa
esset in partes quatuor, in plures dein ab
Hadriano secta est, diu tamen antè quàm
Dei religio per omnem Galliam suscepta
esset.

XII. Excipi dein potest, novum diver-
sarum provinciarum simul junctarum
corpus à Constantino introductum esse sub
nomine Dioceseon, eique formulæ se ad-
dixisse patres Constantinopolitanos in admi-
nistranda Ecclesia; ut patet ex canone se-
cundo Concilij Constantinopolitani, & ex
Socrate, qui ait Imperatorem approbasse
hanc provinciarum ecclesiasticarum unio-
nem; extatque ejus de ea re lex in Codice
Theodosiano. **Quin & Theodoretus hanc**
Tom. II.

divisionem Dioceseon Concilio Constanti-
nopolitano tribuit in epistola ad Flavianum.
Ea tamen cautio adhibita est in illa provin-
ciarum unione quæ Diocesim conficiebant,
ne quid decideret de juribus provinciarum
à Concilio Nicæno confirmatis; iis tantum
exceptis quæ infra explicabo.

CAPVT II.

Synopsis.

I. Concilia quadam provincialia fortimò con-
gregabantur, videlicet pro peragendis electionibus &
ordinationibus Episcoporum. Alia verò certa erant,
& canonum decretis statuta; in quibus causa ecclesia-
stica desinebantur.

II. Primum illud conventuum genus, Concilium
est. Ex Hincmaro, & Concilio Antiochæno. In Con-
cilio hujusmodi, electiones discutiebantur, non perage-
bantur.

III. Quod in Oriente obtinuit, & in Occidente.
Aliiter tamen visum quibusdam viris eruditissimis: quo-
rum sententia refellitur.

IV. Episcopi, ante Concilium Nicænum, clerici
ac plebis suffragio eligebantur; ex Cypriano, Conci-
lio Nicæno, Constantino Imperatore, & aliis.

V. Confirmatio electionis pertinebat ad Metro-
politano & ad Episcopos comprovinciales. Suffragium
fraternitatis, & judicium Episcoporum, apud Cy-
priano, explicatur. Vfus ille ascendit de tra-
ditione divina & apostolica observatione, ex Cy-
priano.

VI. Eadem consuetudo vigeat etiam post Conci-
lium Nicænum. Probatum ex Concilio Chalcedonen-
si, & ex Iuliano. Genuinus sensus canonis xlii.
Laodiceni explicatur.

VII. Græcis tandem placitum ut Episcoporum
electiones à solis provincia Episcopis fierent. Ita visum
patribus secunda Synodi Nicæna. Decegitur hallucina-
tio Zonara, Balsamonis, & Mathei Blastaris.
Vox *æresvotac* apud auctores ecclesiasticos significat
semper ordinationem.

VIII. Robustius laicos ab electionibus Episco-
porum removit Orlava Synodus, cujus ea de re canon
extat in versione Anastasij.

IX. In Occidente, serò laici exclusi sunt ab ele-
ctionibus Episcoporum. Ius illud translatum ad Ca-
nonicos Ecclesiarum cathedralium sub finem seculi
duodecimi. Reges tamen Francorum fruebantur qui-
busdam privilegiis, quæ explicantur.

X. Ex iis quæ dicta sunt deprehenditur verus sen-
sus Concilij Nicæni primi. Dionysius Exiguus *æres-
votac* veritè ordinationem.

XI. Electio Episcopi approbari debet ab Episco-
pis provincia. Oratio autem à tribus saltem Episco-
pis est peragenda. Confirmatio, sive *æresvotac*, perti-
net ad Metropolitanum. In dissidio obtinere debet sen-
tentia plurimorum.

XII. Decretum electionis scripto fiebat. Iudi-
cium, & dein ordinatio, ad Metropolitanum & Episco-
pos comprovinciales pertinent. Probatum multis au-
thoritatibus.

XIII. Divisi eligentium votis, arbitrium dis-
cordia referendum est ad Metropolitanum; cuius jus

Z

Socrus lib. 5. c. 8.

1. Cod. Theodos. de elec. cathol.